

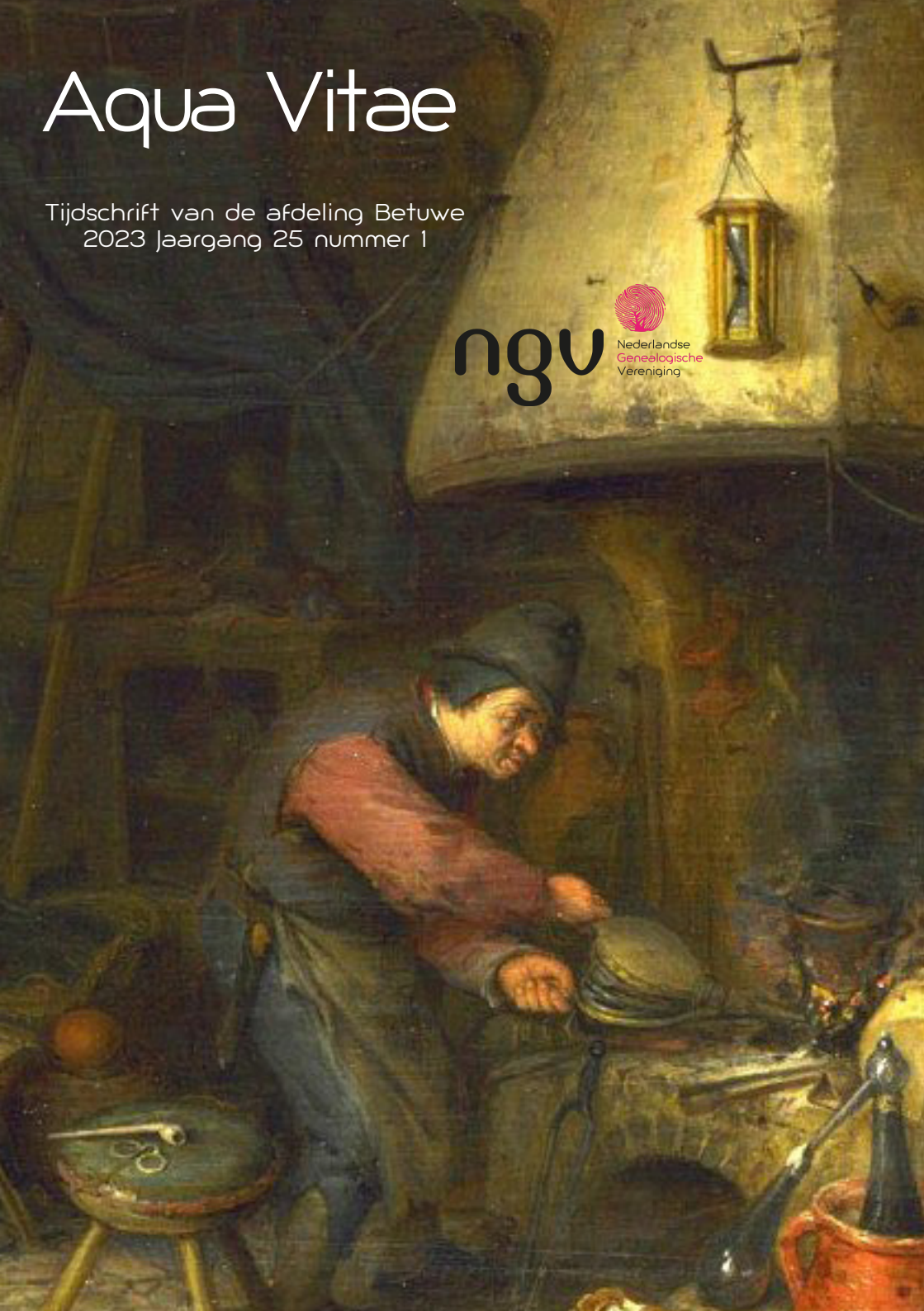
Aqua Vitae

Tijdschrift van de afdeling Betuwe
2023 Jaargang 25 nummer 1

ngv

Nederlandse
Genealogische
Vereniging

Inhoudsopgave

Stamboomcafé	2
Van de interim-voorzitter - <i>Jan Middelkoop</i>	3
Een Maurikse dorpspolder rekening uit 1701 - <i>Jan Hogendoorn</i>	4
Wat doe je met de resultaten van je DNA onderzoek? - <i>Maja Westhoff</i>	8
Zomaar wat plaatjes van bijeenkomsten	12
Ledenoverzicht	12
Het Kadaster, verslag van een lezing - <i>Maria Teunissen van Manen</i>	14
Foutje is snel gemaakt - <i>Jan Middelkoop</i>	16
Voorouders, gedichtje - <i>gevonden bij scanwerkzaamheden</i>	19
Lezingen programma	20
Colofon	23

Stamboomcafé

Vanaf januari 's middags van twee tot vier op de tweede vrijdag van elke maand verzorgen wij een contactsessie in het Regionaal Archief Rivierenland (RAR) in Tiel in de Educatiezaal.

Ervaren leden van onze afdeling stellen hun kennis beschikbaar om leden en belangstellenden wegwijs te maken of om toch verder te komen in het onderzoek. Vertel vrienden en kennissen dat zij ook welkom zijn.

Mocht het coronavirus weer opspelen, bel dan even met het RAR (0344 612 230) of kijk op hun website want er kan dan weer een beperking zijn voor het aantal personen.

Data zijn dus 13 januari, 10 februari, 10 maart, 14 april, 12 mei en 10 juni. daarna weer op 8 september.

Het overnemen van artikelen zonder toestemming van de redactie is niet toegestaan. De inhoud van de artikelen is voor verantwoording van de auteur.

Inleveren van kopij vóór 1 augustus en 1 december. Afbeeldingen graag los erbij in een zo groot mogelijke resolutie (zoveel mogelijk pixels).

Van de interim-voorzitter

De kerstdagen zijn nog net niet begonnen als ik dit stukje schrijf. De kerst/feest wensen vliegen intussen om je oren en het weer is 'warm' en nat. Kortom het begint op kerst op het zuidelijk halfrond te lijken: kerstbomen op het strand (bijna dan).

Ook begin december was het weer onduidelijk welke koers het werd met Sinterklaas en zwarte Piet, gebruikelijk was dat ze niet herkend mochten worden. Met Sinterklaas ging dat meestal goed, behalve als het de buurman was en hij had zijn gebruikelijke schoenen aan. Piet moet tegenwoordig van verre komen anders wordt hij steevast herkend, daar valt nu niet meer tegenop te schminken. De stamboom van Zwarte Piet vind je [hier](#).

Ook bij de NGV is het soms zoeken naar vaste grond. De laatste jaren was het gebruikelijk om in het tussenjaar van het famillement een eigen evenement te organiseren. Dat hebben we bij de Betuwe in september 2019 gedaan met 'De dochters van EVA' in de Agnietenhof in Tiel.

Nadat er, in de november gehouden Algemene Vergadering, om gevraagd is, vraagt het hoofdbestuur nu om suggesties voor het najaar van 2023. Heb je een idee (onderwerp, locatie), stuur dat naar onze secretaris. Mailadres achterin dit tijdschrift.

Voor volgend jaar willen we voor onze afdelingsleden weer zo'n 6 of 7 lezingen organiseren en hopelijk 10 stamboomcafé's. Dat "hopelijk" is er omdat blijkt dat ziekte soms de bezetting bemoeilijkt. Als er leden zijn die één keer in de maand zich hiervoor beschikbaar willen stellen, graag. Neem dan contact op met Nico (zie achterin dit tijdschrift).

Ook in ons bestuur is versterking gewenst, laat eens horen of je belangstelling hebt, dan praten we je bij en kun je alsnog bepalen of die belangstelling blijvend is.

Hopelijk spreken we elkaar volgend jaar weer in goede gezondheid en lukt het niet om aanwezig te zijn, laat even weten wat je wilde vragen. Vragen mag altijd want van vragen wordt je wijzer, toch?

Jan Middelkoop, secretaris

Een Maurikse dorpspolder rekening uit 1701

Rekeningen geven altijd een interessant inkijkje in een organisatie. Er komen leuke dingen tevoorschijn die in andere archieven niet te vinden zijn.

In het RAR bevindt zich het archief van de dorpspolder Maurik (toegang 1044). Eigenlijk is dat best bijzonder. Dorpspolders hebben tot 1954 bestaan en al die oude boeken bleven bij de secretaris in huis liggen. Pas toen de dorpspolders werden opgeheven heeft het polderdistrict Neder Betuwe die boeken opgevraagd en overgebracht naar het Amptmanshuis in Elst (Over Betuwe). Een aantal secretarissen hebben daar niet aan meegewerkt. Of hadden niets om af te geven, omdat het archief verloren was gegaan. Van bijvoorbeeld de dorpspolder Ommeren is weinig ingeleverd en ligt het archief nog steeds bij nazaten van de laatste secretaris van de dorpspolder.

Maar mijn opa was braaf en heeft alles overgebracht per taxi Jan van de Pol uit Maurik. Dat heeft hij zelf laten doen, hij was tenslotte ook hoofdingelande van het polderdistrict Neder Betuwe en moest toch naar Elst. Maar de gegevens zijn nu helemaal uitgewerkt, aan hetzelfde bureau als mijn opa werkte. Het staat zelfs weer op dezelfde plaats in dezelfde kamer. Om het gemakkelijker te kunnen bewerken is er ook een index op naam op gemaakt. Het zijn tenslotte ruim 1100 getypte pagina's.

Die rekeningen bevatten een schat aan gegevens.

Zo maar een greep uit de rekening van 1701.

Maandag 16 Mei 1701 kregen de Maurikse buurmeesters een brief van de amptman van de Neder Betuwe met de mededeling dat er 24 mannen gereed moesten staan om te gaan werken aan de kade van de Grift tussen Nijmegen en Arnhem. Die kade moest worden opgehoogd. Geen enkele man heeft natuurlijk tijd om daar te gaan werken en vooral om die gehele afstand te lopen. Daarom hebben de buurmeesters lootjes gemaakt en die aan de potentiële arbeiders gegeven. Het maken van die lootjes is natuurlijk een dorstige aangelegenheid. De buurmeesters, Rijck van Grootvelt (geb. 1663) en Jacob Huijbertss van Couteren (trouwt 1678), secretaris Wessel van Steenderen en schout Hillebrand Wtenweerde (geb. 1663) hebben in het cafe van de weduwe van Sander de Leeuw voor fl 1,70 vocht naar binnen gewerkt.

22 Mei kwam er weer een brief van de amptman. Nu wilde die 36 mannen en 24 karren hebben om te gaan werken in Pannerden. Wat daar gedaan moest worden, vermeldde hij niet. Ook nu werden er lootjes gemaakt. De bovengeschreven heren kwamen bij elkaar in cafe de Leeuw om te overleggen hoe het ditmaal aangepakt zou worden om de 36 mannen aan te wijzen. Kosten 65 cent. Na het overleg werd besloten om toch maar weer lootjes te maken, hetgeen op

Maurik omstreeks 1760 getekend door Nicolaas Wicard

30 Mei gedaan werd. Drankkosten fl 1.10

Maar overheden veranderen ook in die tijd nogal eens van mening. 22 Juni was er nog niemand vanuit Maurik naar „Oosten“ vertrokken om te gaan werken. Woensdag 22 Juni kwam er weer een brief van de Amptman waarin stond dat 24 mannen en 14 karren wel voldoende waren. De Zaterdag erop moesten ze naar Pannerden vertrekken. Het ging nu om een concrete datum en dan ook nog op korte termijn.

Daarom hebben ze de kerkklok laten luiden door Jan Prijs. In de rekening heet dit dan „clockeslag“. Als er brand was werd de klok ook geluid, maar dan op een hoger en indringender tempo. Dat luiden van de klok is een inspannend, dus dorstig werkje. Jan mocht na afloop naar cafe de Leeuw lopen en wat drinken. Dat deed hij dan ook: voor 20 cent.

Als de klok geluid was, wist iedereen, dat er overleg was in het cafe van de weduwe van Sander de Leeuw en dat je het werk het werk moest laten en direct naar het cafe moest komen. Dan waren er belangrijke zaken te bespreken.

Hoeveel mensen hun werk hebben laten liggen en naar het cafe zijn gekomen wordt natuurlijk niet vermeld in de dorpsrekeningen. Er staat ook niet in wie er uiteindelijk allemaal naar Pannerden zijn vertrokken en hoe lang ze weg gebleven zijn.

De dag erna luidde de kerkklok al weer op het langzame tempo. Weer een „clockeslag“, weer moest iedereen opdraven. Het bleek ditmaal te gaan over het feit dat de afwegen van de dijk in goede staat gebracht moesten worden. Alle afwegen werden aanbesteed. Iedereen kon zich aanbieden voor een bedrag wat je zelf bepaalde. Daarin waren trouwens ook de middelen om de afweg in goede staat te brengen begrepen.

9 Augustus 1701 kwam de bode van de amptman weer in Maurik met een brief. Daarin stond dat er 800 bossen stro moesten worden geleverd in Ochten. Daar zou het aan boord van een schip worden gebracht, die het vervolgens vervoer-

De polder van Maurik in 1820 en 2020 op www.Topotijdreis, zie ook het artikel over het Kadaster.

de naar Nijmegen. Daar zou het worden gebruikt voor de „militia“. Wie of wat dat waren is niet terug te vinden. Maar de Maurikse buurmeesters zitten wel met een probleem: „alsoo doenmael nog geen of weijnig koorn in was, en bijgevolg ijder geen strooij kon leveren, soo sijn de heer scholtus en buermeesteren genootsaekt geweest met de kennis en toestant van de nabueren die op het clockeslag in het dorp gekomen waren, het strooij te kopen. Daarover verteerd fl 1,15. Uiteindelijk leverde Gerrit Hendrikss van Camphoff (geb. rond 1650) 300 bossen en buurmeester Jacob Huibertss van Couteren (geb. rond 1650) en Jan Corneliss van Erichem ieder 200 bossen. Gerrit bracht ze in twee vrachten naar Ochten.

12 Augustus kwam er al weer een brief uit Elst met als afzender de Amptman. Ditmaal moesten er 1600 bossen geleverd gaan worden. Wanneer zou de amptman wel laten weten. Vierdagen later, 16 Augustus kwam de verlossende brief: de volgende dag moest het al in Ochten zijn. Gevolg was wel dat Jan Prijs (geb. 1654) de klok weer moest luiden. In cafe de Leeuw werd overlegd wie dat stroo naar Ochten mocht vervoeren. Maar vooral moesten de boeren het stroo onmiddellijk naar het dorp vervoeren. Blijkbaar was er toen ook „jeugd van tegenwoordig“. Buurmeester Rijk van Grootvelt heeft „Dirk de smitsknecht gekregen die snags nae het strooij sag, dat het de jongens niet bedorven“. Wel een kostbare aangelegenheid. Dirk de knecht van de smid kreeg daarvoor 30 cent uitbetaald.

Als een dorp niet kon voldoen aan de eisen van de amptman werd het dorp daar natuurlijk wel voor gestraft.

Gelukkig werden alle kosten wel betaald door het Ampt Neder Betuwe en dus uiteindelijk door alle inwoners van dat Ampt. Die gegevens vindt je dan weer terug in het archief van het Ampt Neder Betuwe. Ook dit archief ligt in het beste streekarchief van Nederland: Tiel.

Begrippen

Dorpspolder: een vierde bestuurslaag in Gelderland. Had de zorg voor het onderhoud van de wegen, bruggen, sluisjes en het rijgdeel van de dijk. Opgeheven in 1954. De taken van de dorpspolder werden overgenomen door de polderdistricten.

Buurmeester: bestuurder van een dorpspolder

Scholtus of schout. Vertegenwoordiger van de Amptman ter plaatse. Mocht lichte boetes uitdelen.

Secretaris Wessel van Steenderen was onderwijzer, kostler, begrafenisondernemer en secretaris van de dorpspolder Maurik

Ambt Neder Betuwe: Gelderland was oorspronkelijk verdeeld in vier kwartieren. Het kwartier van Nijmegen was onderverdeeld in het ambt Over Betuwe, Neder Betuwe, Maas en Waal en Bommelerwaard.

Amptman: meestal ook dijkgraaf en richter. Vertegenwoordiger van het Kwartier van Nijmegen in het ambt Neder Betuwe

Kwartier van Nijmegen: een van de vier kwartieren waarin het (hertogdom) Gelderland was onderverdeeld.

Sander de Leeuw was al lang dood. Zijn weduwe, Beerntgen Willems dreef het café waar de dorpspolder altijd vergaderde. Ze moest ook de meeste accijnsen betalen. In 1701 ruim 80 gulden (anno 2022 2028,87 euro). Jammer genoeg heb ik na al die jaren onderzoek nog geen idee waar dat café in Maurik stond. In ieder geval niet op het Dorpsplein.

Op de site van international institute of social history is een pagina te vinden waarop een vergelijking van de koopkracht van de gulden vanaf het jaar 1450 met een ander jaar. Daaruit blijkt dat wat men in 1701 voor 1 gulden kocht nu 27.90 euro kost. <https://iisg.amsterdam/nl/onderzoek/projecten/hpw/calculate.php>

Jan Hogendoorn

In de tijd van de dorpspolders was het onderhoud van dorpskaden en waterlopen een lokale aangelegenheid. Dat leverde conflicten op. Dorpen die overstromingswater zo snel mogelijk stroomafwaarts wilden afvoeren, kregen ruzie met de lager gelegen dorpen. Wie met een kade overstromingswater van boven wilde weren, kreeg het met de hoger gelegen buren aan de stok. Na de sluitende bedijking van de Waal en andere rivieren was samenwerking noodzakelijk. Het gezamenlijke dijkbeheer en de afvoer van het binnenwater vereiste afstemming, bijvoorbeeld om het water uit de laaggelegen komgebieden af te voeren. Die konden niet rechtstreeks op de hoger liggende rivier afwateren. Er werden weteringen gegraven die het water zover mogelijk stroomafwaarts in de rivier loosden.

Bron: mijngelderland.nl

Meer informatie over dorpspolder- en waterschapsarchieven in Nederland: www.jvdsn.nl/Downloads/WG/0000/WAD.pdf

Wat doe je met de resultaten van je DNA onderzoek?

Als je de DNA-test bij My Heritage hebt laten doen, dan kan je op hun website mensen vinden met een zelfde stukje DNA. En die zijn dan familie van je.

(Voor meer informatie over DNA kijk je op onze website bij: www.ngv.nl/dna).

De website van My Heritage ontdekken: Ga eerst maar naar het menu/DNA

1. De *geschatte etniciteit* sla ik maar over [89% engels is me een beetje te veel, maar 100% europees kan wel kloppen]
2. *DNA Matches* lijkt me wel leuk om te bekijken [4609 matches is wel veel]. Die worden ingedeeld in

Naaste familie

Verre familie [3 gevonden] en

Verre familieleden [4606 dus]

3. *Locaties*. Dit lijkt me meer een kaart van de testen die gedaan zijn dan een kaart van de woonplaats van mijn verwanten, maar ik ga me laten verrassen.

Klik op *DNA Matches*

DNA Matches

Je ziet een hele lijst met matches. Deze kan je op verschillende manieren sorteren (*Gesorteerd op*).

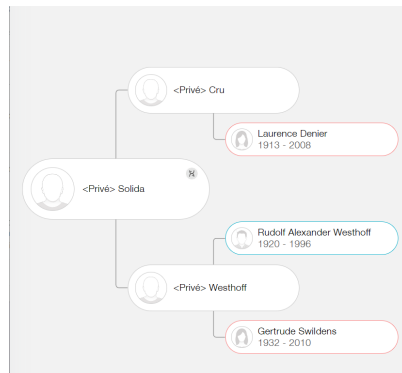
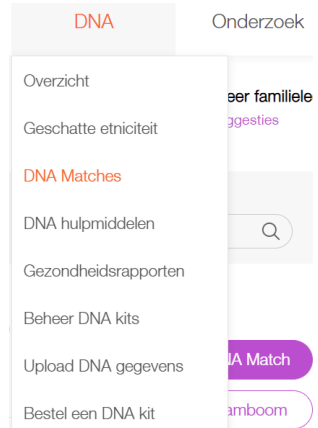
Ik kies voor *Gedeelde DNA* (bovenste mogelijkheid). Dan het *filter*, hier zijn zes mogelijkheden. Ik kies voor *Relaties/verre familie*.

Het resultaat is drie onbekende vrouwen. Gelukkig worden meer gegevens van hen getoond:

Bekijk stamboom geeft een kwartierstaatje, wat al snel meer duidelijkheid geeft: Twee vrouwen zijn moeder en dochter, de oudste een dochter van een achternicht uit Zwitserland, die ik nooit ontmoet heb. Klikken op *Bekijk stamboom* geeft een piepklein kwartierstaatje, zie hiernaast. Gelukkig herken ik de naam van een achterneef.

De derde kwartierstaat is ook makkelijk: vijf generaties terug, gemeenschappelijke voorouders.

Dan *Verre familieleden*, dat is de rest, dus weer 4606 mensen. Dat vraagt om een goede selectie. Ga daarvoor naar het meest linker menu-item *Stamboomdetails* en kies *HeeftTheory of Family Relativity*.

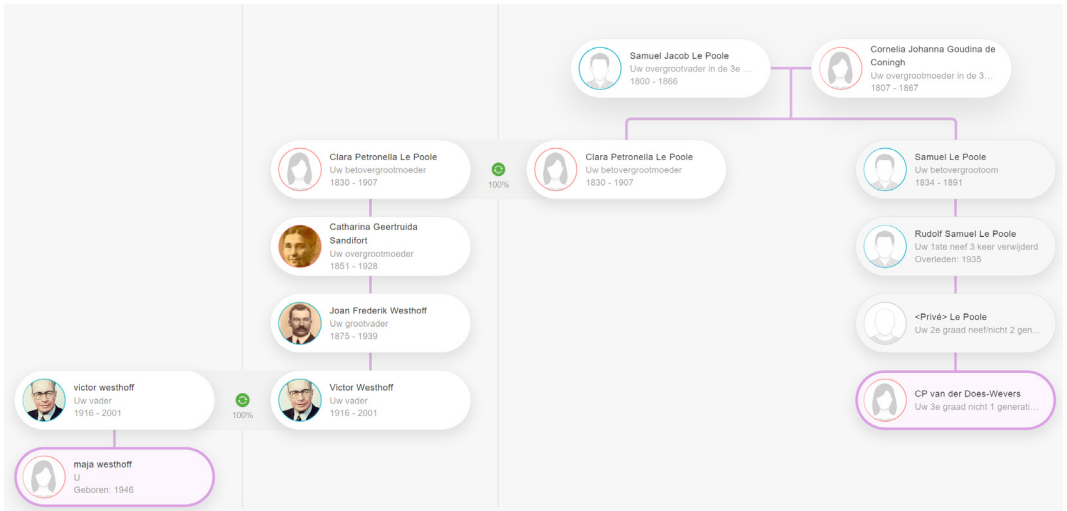

Dit geeft bij mij zeven nieuwe resultaten, allemaal onbekenden [Tichler 2x, Wisman, Olthof Juta, Goudriaan, von Meiss en van der Does-Wevers].
Wie zijn dit?

In het scherm dat nu geopend is vind je ongeveer halverwege elk blok een aanklikbare tekst: *Theorie bekijken*. Klik en je ziet in een oogopslag hoe de familiere relatie in elkaar zit. Met jezelf linksonder en de match rechtsonder.
Dit scherm geeft ook informatie over de opstellers van de verschillende stambomen die doorzocht zijn om dit resultaat te krijgen. Want je krijgt natuurlijk niets voor niks, je moet eerst je gegevens invullen voordat ze vergeleken kunnen worden met andere.

Blijft over de andere 4599 matches

Een goede keus in het zelfde menu lijkt: *heeft een achternaam gemeen*. Dat geeft natuurlijk gedeeltelijk dezelfde resultaten maar ook nieuwe, waaronder eentje met een stamboom met 5080 mensen. Daar zal misschien wel wat te vinden zijn. Maar helaas, dit is een prive-site waarvan je het lidmaatschap eerst moet aanvragen. Dat kan je doen en dan maar afwachten.

Ook zijn er veel mensen met een heel kleine stamboom waar je niet aan kunt haken, gewoon omdat er te weinig gegevens op staan. En anderen waar je misschien een aanknopingspunt kan vinden. Je kunt dagen bezig zijn om alles uit te zoeken. Dat moet handiger kunnen. Je kan ook zoeken [in het zoekvenster in dit scherm] op naam, bijvoorbeeld je

eigen achternaam. Dit geeft bij mij een verrassend resultaat:

Twee takken Westhoff, waarvan ik dacht dat die geen familie waren:

1. [Hageman x Westhof, van de tak van Theodorus Westhof uit Oud-Zevenaar en
2. Van de Hulst x Westhoff, van de tak van Pouwel Westhoff uit Wapenveld].

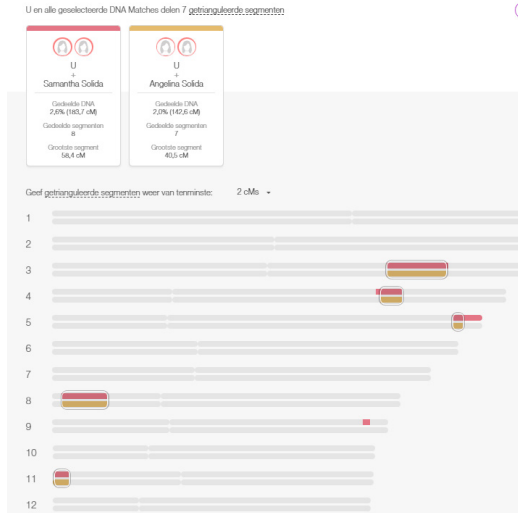
Dit is iets om verder uit te zoeken, want de gemeenschappelijke genen kunnen natuurlijk ook ergens anders vandaan komen. En, zoals op de NGV-site wordt uitgelegd: dit moet je eigenlijk doen met y-DNA.

Maar je kan wel even kijken bij *DNA/hulpmiddelen/Chromosomenbrowser*.

Hier zie je *Getrianguleerde segmenten*.

Dat zijn DNA segmenten die jij en alle geselecteerde DNA matches met elkaar delen en waardoor je kunt zien hoe waarschijnlijk het is dat je allemaal een zelfde voorouder hebt.

Ik koos voor de vergelijking tussen mijzelf en mijn achter- en achterachternicht en kreeg het resultaat wat hier naast staat.

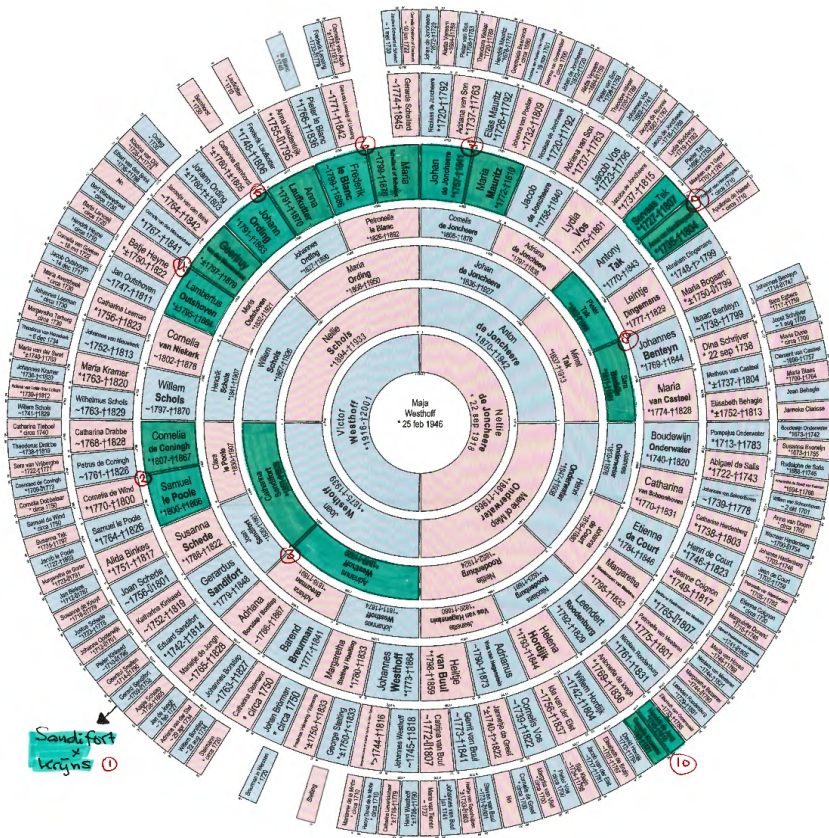

Diagram

Om de gevonden gemeenschappelijke voorouders zichtbaar te maken heb ik ze groen ingekleurd in een cirkeldiagram van 8 generaties. Eentje valt hier net buiten (10 generaties) en is er naast getekend.

De gevonden lijnen zijn:

1. Sandifort x Krijns [10 generaties] met afstammingslijn naar L. Hisschemöller en M. Winkels
2. Le Poole x de Coningh naar F. Goudriaan, CP van der Does-Wevers en F. von Meiss
3. Westhoff x Sandifort naar S. Solida
4. Outshoven x van den Blauwendraad naar F. Wisman
5. Ording x Laufkutter naar M. Luijff
6. Le Blanc x Schellard naar NN Verweij
7. De Joncheere x Mauritz naar AS. Tichler en C. Olthof Juta
8. Tak x Benteijn naar M. Oortman Gerlings
9. Tak x van Herckhuisen ook naar M. Oortman Gerlings
10. Hendrik de Jong x Cornelia Couwens naar HGK Harbrink Numan

Cirkeldiagram van tien generaties voorouders van Maja Westhoff, gemaakt met GDP. De groene vlakken geven de voorouders aan waarvan tot nu toe geteste afstammelingen werden gevonden. De rode cijfers verwijzen naar de namen op de lijst hier links. [Voor een goed leesbare weergave kan je klikken op de [bijlage bij 2023-1](#) Wel eerst even inloggen op www.ngv.nl]

Het is een wonderlijk idee, dat deze mensen allemaal familie van mij zijn. Maar eigenlijk is het niet meer dan een verzameling parentelen met mijzelf als gemeenschappelijke factor. Dus een verzameling kegeltjes met een gemeenschappelijk punt op de basis. Hoeveel mensen zouden dat wel niet zijn wanneer je van elke "eerste" voorouder een parenteel zou maken?

Wanneer je praktisch wilt blijven, kan je het beste eerst een vraag formuleren en dan uitvogelen hoe je het antwoord zou kunnen vinden met gebruik van je DNA-gegevens.

Wil je meedoen aan een workshop DNA? Kijk dan in de landelijke Nieuwsbrief van januari.

Maja Westhoff

LEDEN

LEDENVERLOOP IN 2022

Tussen november 2021 en 2022 is het aantal leden met 3 afgenomen tot 145. Dat is een afname van 2,0%. Het aantal leden van de hele NGV is in die tijd met 5,2% afgenomen. Desalniettemin hebben toch een aantal oude leden van onze afdeling hun lidmaatschap per 1 januari dit jaar opgezegd en dat zorgt voor vragen bij ons, het afdelingsbestuur, wat hadden we kunnen doen om deze leden binnenboord te houden. Laat alsjeblieft weten aan het bestuur wat volgens jullie beter/anders kan als lid van de NGV. Dan kunnen we als bestuur kijken of we deze wensen kunnen realiseren.

LEDEN IN HET WINTERZONNETJE: HANS VAN DE GRIEND

Eén van onze leden met de meeste (>40) dienstjaren is Hans van de Griend. Van origine een Nijmegenaar, die jaren geleden in Tiel terecht kwam. Hij is al die jaren gebruiker van PAF of te wel Personal Ancestral File, een genealogieprogramma van FamilySearch. Hierin werkt hij met een database in de Cloud. Eigenlijk met twee databases. De ene met personen na 1500 en de andere met personen voor 1500. Omdat hij een enorm aantal personen in zijn database heeft met als hoofdgebied de Betuwe, is het een wonder dat hij nog niet 'Mister.Betuwe' wordt genoemd.

Zomaar wat plaatjes in het RAR

Het Kadaster

Verlag van de lezing gehouden op 25 oktober 2022 in het RAR, Tiel, door Tonny Peters

De heer Tonny Peters, beheerder van het Kadaster bedrijfsmuseum, Arnhem gaf een lezing over het kadaster. De bedoeling van Napoleon was in eerste instantie om belastinginning mogelijk te maken. Later zijn er doelen met betrekking tot rechtszekerheid van eigendommen, ruimtelijke indeling en geo-informatie bij gekomen.

In het Kadaster is dus een schat aan informatie over onroerend goed opgeslagen vanaf 1832. In de jaren daarvoor werd alle informatie verzameld.

In een boeiend betoog kwamen achtereenvolgens aan de orde:

- het ontstaan van het kadaster en de ontwikkeling ervan tot de huidige opzet
- hoe registers te raadplegen zijn
- Interessante sites en literatuur

De aanwezigen waardeerden de presentatie met een 8! In eerste instantie was toegezegd om de PowerPoint beschikbaar te stellen voor publicatie via onze website maar later bleek dit helaas niet mogelijk te zijn omdat deze niet was vormgegeven volgens de regels die het Kadaster daarvoor stelt (huisstijl, standaard sheets, dat soort zaken).

Links

1. Wel is er een link beschikbaar gesteld naar een lezing van Arnout van Erp, die een workshop kadastraal onderzoek geeft: www.youtube.com/watch?v=z4bof-FNowAs
Hij laat hierin zien hoe met de kadasterarchieviewer onderzoek is te doen naar het onroerend goed van onze voorouders. Want dat is het leuke van kadastraal onderzoek voor ons genealogen. Wij willen weten waar onze voorouders precies woonden. Wanneer ze hun huis of boerderij hebben gebouwd of gekocht. Van wie kochten ze het land/huis/boerderij? Is er later nog verbouwd? Aan wie werd het later verkocht, dat soort zaken. Die belastingheffing waarvoor het Kadaster oorspronkelijk werd opgezet boeit genealogen meestal niet zo.
2. Een tweede link is die naar de zogeheten topotijdreis. www.topotijdreis.nl/
Daarmee is voor een bepaald gebied zoals de naam al zegt een reis door de tijd te maken. Doordat de beschikbare kaarten over dat gebied aan elkaar gekoppeld zijn is het mogelijk door de tijd te reizen en in grote lijnen te zien welke veranderingen daar hebben plaats gevonden. Het gebruikt wijst zich vanzelf.

3. Een derde interessante mogelijkheid om informatie te achterhalen is HisGis. Die afkorting staat voor Historisch Geografisch Informatiesysteem. Een mondvol, maar het betekent dat zo de oudste kadastrale kaarten van Gelderland uit 1832 zijn te bekijken/bestuderen. Ik kan uit eigen ervaring verzekeren dat er zo ook leuke ontdekkingen te doen zijn!
Hoe daar dan te komen? Ga naar de website van het Gelders Archief. Kies vervolgens voor "Bronnen" en dan "HisGis". Met wat oefening is er veel informatie te achterhalen! Eventueel is het stamboomcafé er om samen met iemand anders te oefenen.
4. Tot slot een leerzaam boek: *Aan de slag in de Kadastrale Archieven, een handleiding voor de particuliere onderzoeker*. Een goede raad: koop het rechtstreeks bij het Kadaster (Google wijst de weg). Bol.com vraagt er de hoofdprijs voor en dat is echt niet nodig. Afgelopen zomer vroeg het Kadaster nog geen 20 euro, inclusief verzendkosten!

Vervolg

Net zoals je niet leert autorijden uit een boekje, zullen we na bestudering van genoemd boek en de lezing van Arnout van Erp nog geen vaardige zoekers met de archiefviewer zijn. Daarom overweegt het bestuur om een cursus "werken met de archiefviewer" te organiseren. **Belangstelling? Dan mailtje aan secretaris!**

Tot slot zit er een excursie naar het kadastermuseum in de planning. In coronatijd kwamen we aan niets toe en daarom wordt het tijd dat we er weer eens er samen op uit trekken! Dit lijkt ons daarvoor een goede gelegenheid.

Maria Teunissen van Manen

Foutje is snel gemaakt

De bron

FamilySearch (FS) is een geweldige bron om wereldwijd - maar ook in Nederland - personen te zoeken. Tenslotte is het een taak van de beheerders van deze site (de kerk van Jezus Christus van de heiligen der laatste dagen) om zoveel mogelijk mensen te laten dopen in de beginselen van hun geloof. En dat mag ook nog na hun dood maar dan moet je natuurlijk wel weten wie die voorouders geweest zijn.

Voor ons als verzamelaars van onze voorouders is het daarom een geweldige bron, ook al omdat deze kerk er voor zorgde dat er na de oorlog ontzettend veel Nederlandse bronnen werden gefilmd. Eerst op microfilm gezet en later gedigitaliseerd. Vervolgens werden ook andere digitale bronnen overgenomen.

Gevonden

Cornelis Middelkoop

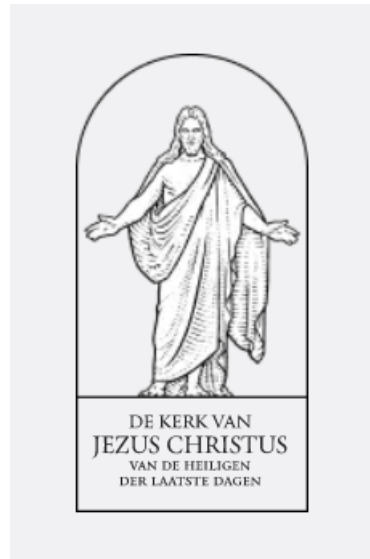
Principal
Nederland, Indexen van de Archieven,
Primaire Archiefstukken (BS en DTB),
1600-2000

Overlijden 6 maart 1833
Noord, Sint Anthonis, Noord-Brabant, Nederland

Ouders Cornelis Middelkoop, Geertrui Oskam

Een zoektocht naar "Cornelis Middelkoop" resulteerde o.a. in dit resultaat: Cornelis is overleden in Noord, wat – volgens FS - een buurtschap is bij Wanroij, onderdeel van de gemeente Sint Anthonis in het Land van Cuijk.

Nu kende ik de gemelde ouders al in relatie tot een andere woonplaats. Maar die hoeft natuurlijk niet permanent te zijn. Verhuizingen zijn altijd mogelijk, bijvoorbeeld naar Noord in NB. Maar als er dan op de naam wordt geklikt, dan opent het volgende venster: Er zijn plots twee overlijdensplaatsen.

Zoon	M
Naam	Cornelis Middelkoop
Geslacht	Male
Overlijdensdatum	06 Mar 1833
Overlijdensplaats	Noord, Noord-Brabant, Nederland
Overlijdensplaats	Polsbroek Noord
Naam vader	Cornelis Middelkoop
Naam moeder	Geertrui Oskam
Soort gebeurtenis	Death

Collectiegegevens

Nederland, Indexen van de Archieven, Primaire Archiefstukken (BS en DTB), 1600-2000

Dit document vermelden

"Nederland, Indexen van de Archieven, Primaire Archiefstukken (BS en DTB), 1600-2000," database, FamilySearch (<https://familysearch.org/ark:/61903/1:1:QLKT-W9JS> ; 9 September 2017), Cornelis Middelkoop in entry for Cornelis Middelkoop, Death 06 Mar 1833, Noord, Noord-Brabant, Nederland; from database, openarchives (<https://www.openarch.nl> : 2016); citing Polsbroek-Noord, archive 481, inventory number 1146-05, record number 2; ; Het Utrechts Archief.

Naast dit venster staat een ander venster, wat meer informatie verstrekt. Zie hier links.

De interpretatie 'Noord' blijkt van FamilySearch te komen en is geleend van 'Openarch.nl' van Bob Coret.

De plaats Noord in Noord-Brabant wordt ineens Polsbroek-Noord, wat eigenlijk Noord-Polsbroek moet zijn en een voormalige gemeente in Utrecht is, op de grens met Zuid-Holland, net boven de Lek, vlakbij Schoonhoven. Later hernoemd tot Polsbroek.

Verder zoeken in Openarch.nl

Hier is het mogelijk om door te klikken naar het Utrechts Archief met nevenstaande informatie. Ook kan hier de daadwerkelijke bron worden gevonden en ingezien.

481-1146-05 Polsbroek-Noord 1833

Overlijden Cornelis Middelkoop, 06-03-1833

Overledene: Cornelis Middelkoop

Overlijdensdatum: 06-03-1833

Overlijdensplaats: Polsbroek Noord

Aktedatum: 07-03-1833

Akteplaats: Polsbroek-Noord

Vader: Cornelis Middelkoop

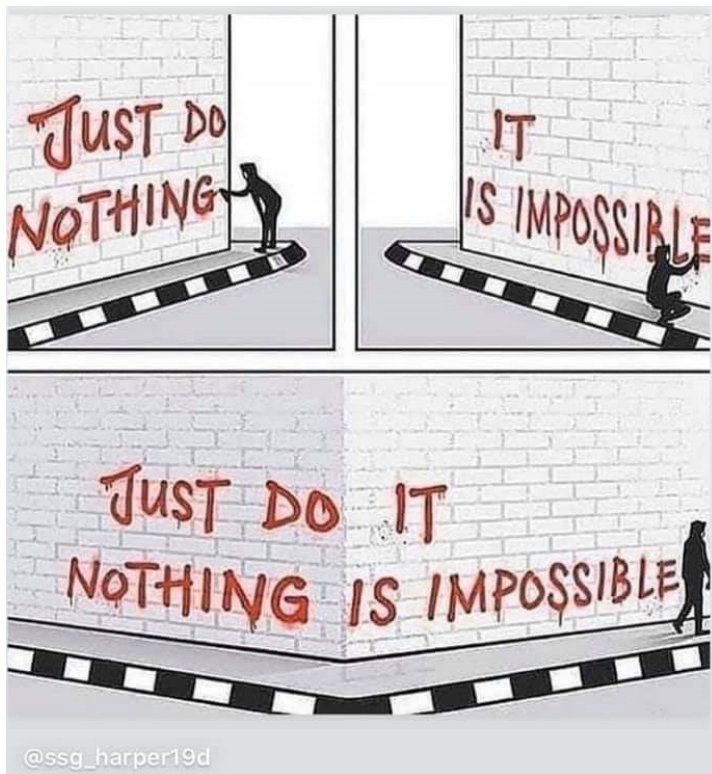
Moeder: Geertrui Oskam

Opmerkingen: Oud 2 maanden

Toegangsnummer: 481 Burgerlijke Stand van de gemeenten in de provincie Utrecht 1811-1902

Inventarisnummer: 1146-05

Aktenummer: 2

Conclusie

Een buitenlandse bron (Ancestry, GenealogyBank, MyHeritage enz.) maakt gebruik van een plaatsnamen register en weet niet altijd de juiste locatie van die plaatsnaam te vinden. In ons Betuws werkgebied kom ik soms verwijzingen tegen naar Heusden in Noord Brabant, terwijl het OpHeusden moet zijn. Dat komt misschien ook omdat in oude vermeldingen sprake is van 'Op Heusden'.

Dan wordt software matig blijkbaar de verkeerde Heusden geselecteerd. Een andere mogelijkheid voor misgrepen in ons werkgebied zijn de plaatsen Rijswijk of Aalst.

N: 2.

In het jaar een duizend acht hondert drie en dertig den vierden der maand
 Maart, des namiddags ten vier ure, zijn voor ons Hier. Blanken Herman de goet
 Burgermeester, Ambtenaar van den Burgerlyken Staat der gemeente Nieuw-Edel-
 broek, gewoonezede Jorrelis Middelhoop, oud twee en vyftig Jaeren, wed.
 man, wonende alhier, en Hieronymus Kuys, oud vyf en twintig Jaeren, land-
 bouwer, wonende te Nieuw-Edelbroek, de welke ons verklaard hebben dat op den
 Vroden der maand Maart deses Jaers, des avonds ten half elf ure, binnen
 deze gemeente, in het huis N: 89 is overleden Jorrelis Middelhoop, Oud
 twee maanden, zondes beroep, geboren en wonende alhier, zoon van den
 vordem declarant en van Geestrou Ockam, oud veertien dertig Jaeren,
 barten beroep, wonende alhier.

En hebben wy, met den vordem declarant, deze acte van overlyden, na
 dat hi'n dezelve nus voor gelezen, onder teekend, hebbende de eerste decla-
 rant verklaard de schryffkunste niet te verstaan.

A. Kuys

J. P. Blanken

Dus vertrouw niet te veel op gevonden gegevens maar probeer er ook eens anders naar te kijken. Dat levert soms verrassende gezichtspunten op.

Jan Middelkoop

Voorouders

ANCESTORS

If you could see your ancestors
 All standing in a row,
 Would you be proud of them, or not-
 Or don't you really know?
 Some strange discoveries are made
 In climbing family trees;
 And some of them, I am afraid,
 Do not particularly please!

If you could see your ancestors
 All standing in a row,
 There might be some of them, perhaps
 You would not care to know.
 But there's another question, which
 Requires a different view:
 If you should see your ancestors,
 Would they be proud of YOU?

Lezingenprogramma voorjaar 2023

De lezingen vinden plaats in het Regionaal Archief Rivierenland te Tiel, adres J.S. de Jongplein 3. Hoek Papesteeg en Teisterbantlaan.

Zaal open om 19.00. Einde van de lezing circa 22.00 uur.

Meer info hieronder.

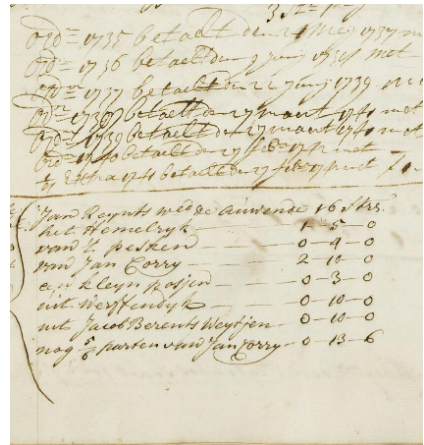

Dinsdag 17 januari 2023

Het nut van belastingregisters bij Genealogisch onderzoek

Spreeker: Aad Verouden

Er zijn allerlei soorten belastingregisters. Door de eeuwen heen gold voor alle belastingadministraties een ijzeren wet: Zorg dat de tenaamstelling juist is, anders kun je naar je centen fluiten. Of het nu om kohieren van de 100e penning of quotisatieregisters ging, cijns-, tiend-, pacht- of leenregisters, de klerk die de namen en feiten moest te boek stellen, probeerde zoveel mogelijk details weer te geven. Daardoor geeft een kijkje in dit soort registers vaak verrassende nieuwe inzichten. Mijn ervaring is, dat veel vastgelopen onderzoeken via het een of andere belastingboek kunnen worden vlot getrokken. Tijdens mijn lezing zal ik een aantal voorbeelden geven van verschillende families die zo een flink stuk verder terug in de tijd konden worden gebracht.

Hierboven een deel van het belastingregister uit 1735 van Zutphen.

Dinsdag 21 februari 2023

Wie schrijft, die blijft. Over het schrijven van een familiegeschiedenis

Spreker: Jos Grimmellikhuizen

De indruk zou kunnen bestaan dat familiegeschiedenis een moderne eigentijdse vorm voor een genealogische publicatie is, maar schijn bedriegt. Al in 1983 publiceerde het ere-lid van onze NGV, meneer Hamers uit Nijmegen de brochure "Van ordening tot familiegeschiedenis" en hield hij lezingen over dat onderwerp. Vanwaar dan toch de steeds weerkerende belangstelling? Zou het schrijven van een familiegeschiedenis echt zo'n mega-klus zijn waar iedere genealoog wel eens over denkt, maar slechts weinigen zich aan wagen?

In zijn presentatie zal de spreker laten zien dat 'familiegeschiedenis' geen eenduidig begrip is en dat genealogen veel keuzemogelijkheden hebben om de geschiedenis van hun familie vorm te geven. Wel is het zo dat iedere keuze consequenties heeft voor het onderzoek dat aan het schrijfwerk vooraf moet gaan en voor de vorm die de publicatie zal gaan aannemen.

Aan de hand van voorbeelden uit de NGV-bibliotheek, de afdelingsbibliotheek en zijn eigen boekenkast zal Jos laten zien wat anderen van hun familiegeschiedenis hebben gemaakt. Voorbeelden om na te volgen of juist niet.

De kern van zijn betoog vormt een stappenplan dat de spreker zijn toehoorders zal voorleggen en zal toelichten. Een plan dat door iedereen naar behoefte en mogelijkheden kan worden gedetailleerd. Een plan ook waarvan men, zo men dat wil, onderdelen kan toevoegen, schrappen of vervangen.

Tot slot heeft Jos nog een aantal tips, voor wie met het schrijven van een familiegeschiedenis wil beginnen. Tips die mogelijk ook bruikbaar zijn voor wie al een flink deel van het manuscript gereed heeft.

Dinsdag 21 maart 2023

De herkomst en betekenis van voor- en achternamen

Spreker: Conny van der Eijnden

Er zitten aan de naamgeving onverwachte verschijnselen. In het katholieke zuiden was het gewoonte om de zevende zoon Louis te noemen. Dit verschijnsel is aantoonbaar tussen 1650 en 1968. Na enige tijd werd het zevende kind, indien een meisje Louise genoemd. Aloysius Paulus Maria (Louis) van Gaal komt uit een zeer katholiek gezin, zou hij ook? Tenslotte was hij één van de negen kinderen in het gezin.

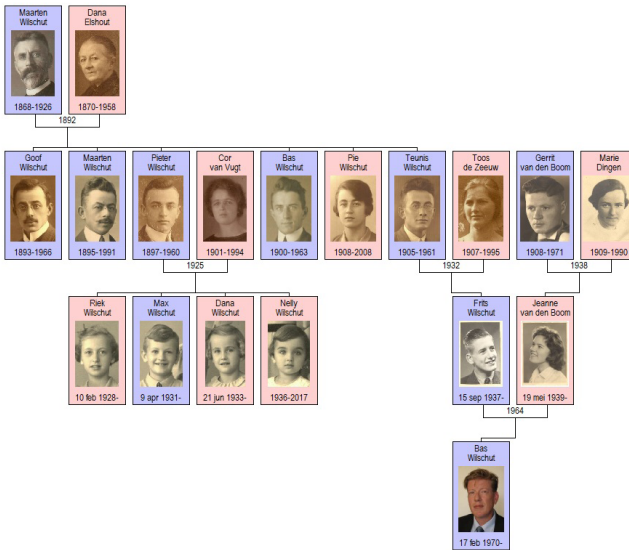
Dinsdag 18 april 2023: 20.00-2030 uur
ALV- onze algemene ledenvergadering

De agenda voor de ALV verschijnt in de nieuwsbrief van april. De ALV is de voorbereiding voor de AV die later plaats vindt.

Dinsdag 18 april 2023: 20.30-22.00 uur, graag wel om 20 uur binnenkomen.
Gens Data Pro

Spreker: Bas Wilschut

Bas Wilschut, de programmeur van GDP, zal ons na de korte vergadering alles vertellen over de mogelijkheden van dit programma. Hieronder de stamboom van Bas, uiteraard in GDP.

Dinsdag 16 mei 2023: nog niet bekend.

De zomerpauze in de lezingen loopt van juni tot augustus. Noteer alvast voor september:

Dinsdag 15 september 's middags: De hoeve en het hart
Het verhaal van een boerenfamilie uit Herwijnen en hun zoon die naar de grote stad verhuist. Omdat die zoon bleef schrijven aan zijn familie en ruim 180 brieven bewaard zijn gebleven is er een mooi beeld te schetsen van het dorpsleven in het begin van de 18e eeuw.

NGV afdeling Betuwe *colofon*

Bestuur

Voorzitter	vacature (tijdelijk: secretaris)	0634-260-276 voorzitter-BET@ngv.nl
Secretaris	Jan Middelkoop	0634-260-276 secretaris-BET@ngv.nl
Penningmeester	Arie Oppelaar	0344-643-271 penningmeester-BET@ngv.nl mariateunissenvanmanen@gmail.com
Lid - Lezingen	Maria Teunissen van Manen	
Lid - Public Relations	vacature (tijdelijk: secretaris)	
Redactie Aqua Vitae	Maja Westhoff	majawesthoff@hotmail.com
Webmaster	Harry Houtzager	0344-655-089 of 06-2192-1331 h.houtzager@telfort.nl

Afgevaardigden naar ALV

	Jan Middelkoop	
Bibliotheek	Arie Oppelaar	0344-643-271
	Molensteeg 11 4053 HG, IJzendoorn	

Helpdesk computergenealogie

Aldfaer:	Paul Welling	0344-632-302
GensdataPro:	(zie hun website)	https://www.gensdatapro.nl/site/
Reunion:	Peter van Maanen	0418-651-950
Stamboomcafé	Nico Ravensbergen	0344-612-848 nc.ravensbergen@planet.nl

Kwartierstaten-project

Ron Walles 0344-632-640 Ron@walles.net

Schepenbanken-project

Peter van Maanen betuwe@genweb.nl

Internet

Afdelingswebsite: www.ngvafdbetuwe.nl/afdelingen/betuwe

Facebook: NGV Afdeling Betuwe

Twitter: twitter.com/NGV_BET

Drukwerk Meerpaal Grafimedia BV, Tiel

ISSN 1879-7253

Nederlandse Genealogische Vereniging

Website <https://www.ngv.nl>

E-mail info@ngv.nl

Post Postbus 50, 3980 CB Bunnik

Telefoon 085-105-1199

Verenigingscentrum Kosterijland 3-5, Bunnik

Openingstijden Het Informatiecentrum is op afspraak geopend elke 1e en 3e donderdag en de 2e zaterdag van de maand van 10:00 tot 16:00 uur, behalve op feestdagen.

Lid worden of iemand lid maken? Ga naar <https://www.ngv.nl/hoofd/lid-worden/>

Retouradres: Secretaris afdeling Betuwe, Aardaker 6, 4007SH Tiel

lidnummer
naam
straat
plaats
land

Port Payé
Pays-Bas

Vroeger: Tieler- en Bommelerwaard, Over- en Neder-Betuwe

Nu: Gemeenten Zaltbommel, Maasdriel, Buren, Culemborg, Lingewaard, Neder-Betuwe, Overbetuwe, West Betuwe en Tiel

Plaatsen: Aalst (Lienden), Aalst (Bommelerwaard), Achter den Haag, Acquoy, Ammerzoden, Andelst, Asch, Asperen, Barstein, Beesd, Bergakker, Beusichem, Bommel, Brakel, Bruchem, Buren, Buurmalsen, Culemborg, De Marsch, Deil, Delwijnen, Dodewaard, Driel, Drumpt, Ech-teld, Eck en Wiel, Eldik, Enspijk, Erichem, Est, Gameren, Geldermalsen, Gellicum, Goilberdingen, Haaften, Hedel, Heesselt, Hellouw, Hemmen, Herveld, Heteren, Heukelum, Hien, Hoenzadriel, Hurwenen, IJzendoorn, Ingen, Kapel-Avezaath, Kerk-Avezaath, Kerkwijk, Kesteren, Lede en Oudewaard, Lienden, Lingewaal, Lutterveld, Maurik, Medel, Meerten, Meteren, Neder Betuwe, Neder Hemert, Neerijnen, Nieuwaal, Ochten, Oensel, Ommeren, Ooij, Ophemert, Opheusden, Opijnen, Passewaaij, Pottum, Poederloijen, Randwijk, Ravenswaaij, Rhenoy, Rijs-wijk, Rossum, Rumpt, Spijk, St.Andries, Tiel, Tricht, Tuil, Varik, Velddriel, Vuren, Waardenburg, Wadenloijen, Well, Wely, West Betuwe, Zaltbommel, Zandwijk, Zennewijnen, Zetten, Zoelen, Zoelmond, Zuilichem.